

Nr 17.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1921 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 17, i anledning av väckt motion angående inskränkning i domförda antalet ledamöter i kammarrätten.

I en inom första kammaren väckt och till utskottet för behandling hänvisad motion, nr 161, har herr Julin hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att Kungl. Maj:t behagade med upphävande fortast möjligt och senast från den 1 juli i år av nuvarande § 4 moment 2 av kammarrättens instruktion bestämma, att antalet ledamöter i kammarrätten vid beskattningsmåls handläggning skall utgöra två, såvitt de äro om beslutet ense, men eljest tre samt i övriga inom kammarrätten handlagda mål och ärenden tre.

Motionen.

I avseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttrande över motionen från kammarrätten, och är detsamma såsom bilaga fogat vid utskottets utlåtande.

Yttrande av kammarrätten.

De skäl kammarrätten anfört i sitt avgivna utlåtande synes utskottet till fullo ådagalägga, att den föreslagna förändringen i avseende å domfört antal ledamöter i kammarrätten icke utan våda för rättssäkerheten låter sig genomföra.

Utskottet.

Vid sådant förhållande hemställer utskottet,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 april 1921.

På utskottets vägnar:

TH. BORELL.

Närvarande: se utlåtandet nr 15.

Bilaga

Till Riksdagens Första kammares första tillfälliga utskott.

Genom remiss den 18 februari 1921 har Kungl. Maj:t anbefallt Kammarrätten att avgiva och till riksdagens första kammares första tillfälliga utskott överlämna utlåtande i anledning av en av Teodor Julin i nämnda kammare väckt motion, däri hemställes om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att Kungl. Maj:t måtte med ändring av Kammarrättens instruktion bestämma att senast från viss i motionen angiven dag antalet ledamöter i Kammarrätten vid beskattningsmåls handläggning skall utgöra två, såvitt de äro om beslutet ense, men eljest tre samt i övriga inom Kammarrätten handlagda mål och ärenden tre.

I anledning härav får Kammarrätten anföra följande.

Bestämmelser om domfört antal ledamöter i Kammarrätten äro intagna i § 9 av den för ämbetsverket senast utfärdade instruktionen av den 17 december 1920. Liksom förut skall enligt denna instruktion antalet ledamöter i beskattningsmål vara tre och i övriga mål och ärenden fyra, eventuellt fem.

Vad först angår beskattningsmålen vill Kammarrätten erinra därom, att före ikraftträdandet av 1908 års instruktion dessa mål avgjordes av samma antal ledamöter, som för övriga mål var föreskrivet. Genom nämnda instruktion nedsattes emellertid antalet ledamöter i beskattningsmål till tre. Att nu ytterligare minska detta antal anser Kammarrätten icke vara tillrådligt.

Bortsett från det principiellt oriktiga i att för mål, som skola avgöras kollegialt, bestämma ett antal av endast två ledamöter, vill Kammarrätten frambålla,

att en dylik anordning under nuvarande förhållanden knappast skulle nöjaktigt tillgodose den rättsskipningens säkerhet, som främst måste anses vara åsyftad genom en kollegial behandlingsform. Skatteförfattningarna hava under de senare åren, särskilt genom 1919 och 1920 års lagstiftning å området, blivit alltmera invecklade och svårtolkade, varav en naturlig följd blivit, att arbetet med dessa måls avgörande avsevärt försvårats. Större ekonomiska intressen än förut äro ock numera beroende av utgången av beskattningsmålen. Ur båda dessa synpunkter måste en ytterligare nedsättning av antalet dömande ledamöter vara synnerligen betänklig. Härtill kommer emellertid, att av Kammarrättens 22 föredragande å allmänna rotlar endast 12 äro ordinarie ledamöter av Kammarrätten, under det att 10 rotlar äro besatta med extra arbetskrafter. Allt emellanåt är därjämte ledamot av sjukdom eller annan anledning hindrad fullgöra sin tjänstgöringsskyldighet, som då måste uppdragas åt tillförordnad vikarie. Det längsta, vartill man genom en omsorgsfullt gjord indelning till tjänstgöring skulle kunna komma, vore under dessa förhållanden att beskattningsmål komme att avgöras av en ordinarie och en extra ledamot. Då det ej lärer kunna undvikas, att ett avsevärt antal av de extra ledamöterna komma att utgöras av relativt unga och oerfarna krafter, och då en sådan yngre kraft knappast lärer kunna på nämnvärt sätt göra sig gällande vid sidan av den äldre mera erfarne ledamoten, skulle en anordning med två dömande ledamöter i många fall föga skilja sig från enmansdomstolen. Men detta lärer väl ännu ej böra ifrågasättas.

Även vad angår övriga till Kammarrättens avgörande hörande mål och ärenden anser sig Kammarrätten med hänsyn till rättssäkerheten böra avråda från en minskning av antalet ledamöter. Särskilt gäller detta de mål, vari Kammarrätten utgör sista instans, nämligen fattigvårdsmål och mål om mantalskrivning och om kyrkobokföring. Balansen av här avsedda mål är icke heller av den omfattning, att mera ingripande åtgärder för nedbringande av densamma äro behöfvliga. Vad anmärkningsmålen beträffar torde antagligen genom Riksräkenskapsverkets inrättande en nedgång i Kammarrättens arbete med dessa mål vara att emotse.

För åstadkommande av minskning i den för närvarande stora balansen av beskattningsmål äro enligt Kammarrättens mening andra åtgärder än de i motionen föreslagna nödiga, men är Kammarrätten för närvarande icke beredd att härutinnan framlägga några bestämda förslag. Redan nu finner sig Kammarrätten emellertid böra påpeka, att balansen i avsevärd mån påverkas — förutom av den tillströmning av krigskonjunkturskattsmål, som under de senare åren ägt rum — av de till Kammarrätten alltjämt inkommande många mål, där rättelse sökes i taxering, som blivit oriktig på grund av felskrivning eller andra misstag, till vilken grupp av mål även kunna hänföras de s. k. dubbeltaxeringarna. Det synes Kammarrätten att, om anordningar vidtoges för att bereda de skattskyldiga möjlighet att i annan ordning än nu sker få dylika felaktigheter avhjälpta, härigenom en väsentlig lättnad i Kammarrättens arbete vore att förvänta.

För övrigt anser sig Kammarrätten ej böra underlåta att framhålla, huru som orsaken till ökningen av klagomål i beskattningsärenden är i rätt så stor

grad att söka hos skattelagstiftningen. De senaste årens intensiva lagstiftningsarbete å ifrågavarande område har lämnat till resultat författningar, som enligt Kammarrättens åsikt måste betecknas såsom ganska invecklade och svårtolkade. Självfallet är att ju mer omfattande och detaljerad en dylik författning bliver, desto flera bliva de rättsfall, som kräva domstols avgörande, i all synnerhet om samtidigt skattetrycket ökas så kraftigt, som under senare år varit fallet. Därest skatteförfattningarna förenklades och gjordes mera begripliga ej blott för taxeringsmyndigheterna utan även för den stora allmänheten, skulle säkerligen antalet skattebesvär i motsvarande grad minskas.

I detta ärendes handläggning inom Kammarrätten hava deltagit under tecknad president, kammarrättsråden Lagerbring, Wåhlin, Smerling, Cygnaeus, Waldenström, Hallberg, Norrman, Ekenberg och Wahlund samt extra kammarrättsråden Asplund, föredragande, Ljungberg och von Sydow.

Remisshandlingarna återgå.

Stockholm den 24 mars 1921.

På Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätts vägnar:

ALBERT PETERSSON.

Knut Kinberg.